

ครูในศตวรรษที่ 21

Teacher in the 21st Century

นิตยา อัจหาญยิ่ง¹,
พระมหาพิสิฐ วิสิษฐปณโย² และ อินตอง ชัยประโคม³
มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย วิทยาเขตขอนแก่น^{1,2,3}
Nittaya Arthanying¹
PhramahaPhisit Visitthapanyo² and Intong Saypakhom³
Mahachulalongkornrajavidyalaya University Khon Kaen Campus^{1,2,3}
Corresponding Author, Email: Nittayaarthanying@gmail.com

บทคัดย่อ

“ครู” ให้เป็นครูยุคใหม่ โดยปรับบทบาทจาก “ครูสอน” เป็น “โค้ช” หรือ “ผู้อำนวยการการเรียนรู้” ทำหน้าที่กระตุ้นสร้างแรงบันดาลใจ แนะนำวิธี เรียนรู้และวิธีจัดระเบียบการสร้างความรู้ ออกแบบกิจกรรมและสร้างนวัตกรรมการเรียนรู้ตลอด ศตวรรษที่ 21 ครูจึงต้องมีความตื่นตัวและเตรียมพร้อมในการจัดการเรียนรู้แก่ผู้เรียน ครูจะต้องมีทักษะแห่งศตวรรษที่ 21 จะต้องมีความรู้พื้นฐาน สอนนักเรียน Reading อ่านออก Writing เขียนได้ Arithmetic คิดเลขเป็น นอกจากนี้ครูจะต้องจัดกิจกรรมการเรียนรู้ให้สอดคล้องกับ ผู้เรียนในศตวรรษที่ 21 ไม่ใช่แค่อ่านออกเท่านั้น แต่จะต้องมีทักษะในการอ่าน คิดวิเคราะห์ สังเคราะห์ แยกแยะในเรื่องต่างๆ และมีความคิดสร้างสรรค์ที่เป็นประโยชน์

ครูต้องรู้และเข้าใจเทคโนโลยีใหม่ มีทักษะใหม่ๆ พร้อมทั้งชี้แนะข้อดีข้อเสียให้ผู้เรียนได้ ครูจะต้องสามารถใช้เทคโนโลยีส่งเสริมการศึกษาได้หลากหลาย และสามารถชี้ให้เด็กเห็นถึงข้อดีข้อเสีย และการใช้เทคโนโลยีต่าง ๆ อย่างเหมาะสม

คำสำคัญ: ครู; ศตวรรษที่ 21

* ได้รับบทความ: 28 สิงหาคม 2566; แก้ไขบทความ: 19 มิถุนายน 2567; ตอรับตีพิมพ์: 29 มิถุนายน 2567
Received: 28 August 2023; Revised: 19 June 2024; Accepted: 29 June 2024

Abstract

"Teacher" to be a new modern-generation teacher by adjusting the role from "Teacher" to "Coach" or "Learning Director", acting to motivate, inspire, and suggest learning methods and ways to organize knowledge creation throughout. To design activities and create innovative learning throughout the 21st century, teachers must be alert and prepared to manage learning for students. Teachers must possess 21st century skills. They must have the following basic skills to educate students: reading, literacy, writing, and arithmetic. The student of the twenty-first century must possess abilities in reading, analyzing, synthesizing, discriminating in various matters, and useful creativity.

Teachers need to know and understand new technologies, acquire new skills, and guide students through the pros and cons. Teachers must be able to use a variety of educational promotion technologies. And is able to clarify the benefits, advantages, and disadvantages for children of the appropriate use of various technologies.

Keywords: Teacher; The 21st Century

บทนำ

คริสต์ศตวรรษที่ 21 เป็นคริสต์ศตวรรษแรกแห่งคริสต์สหัสวรรษที่ 3 และเป็นคริสต์ศตวรรษปัจจุบัน โดยเริ่มนับตั้งแต่วันที่ 1 มกราคม ปี 2001 จนถึงวันที่ 31 ธันวาคม ปี ค.ศ. 2100 หรือเรียกว่ายุค 2001 คือ เรียกตามปีเริ่มต้นคริสต์ศตวรรษที่ 21 จะเห็นได้ว่าการเปลี่ยนแปลงขึ้นหลายต่อหลายอย่างส่งผลต่อชีวิตของเราอย่างหลีกเลี่ยงไม่ได้ จากศตวรรษที่ 20 สู่ศตวรรษที่ 21 ความเปลี่ยนแปลงที่เห็นเด่นชัดที่สุดคือ ความก้าวหน้าของเทคโนโลยีสารสนเทศ

ศตวรรษที่ 21 ครูจึงต้องมีความตื่นตัวและเตรียมพร้อมในการจัดการเรียนรู้แก่ผู้เรียน ครูจะต้องมีทักษะแห่งศตวรรษที่ 21 จะต้องมีความรู้พื้นฐานสอนนักเรียน Reading อ่านออก Riting เขียนได้ Rithmetics คิดเลขเป็น นอกจากนี้ครูจะต้องจัดกิจกรรมการเรียนรู้ให้สอดคล้องกับผู้เรียนในศตวรรษที่ 21 ไม่ใช่แค่อ่านออกเท่านั้น แต่จะต้องมีทักษะในการอ่าน คิดวิเคราะห์ สังเคราะห์ แยกแยะ สามารถเขียนสรุปหรือจับใจความสำคัญ ทักษะรู้เท่าทัน ครูจะต้องให้ผู้เรียนแก้ปัญหาด้วยตัวเอง เป็นการฝึกทักษะให้ผู้เรียนมีการคิดอย่างมีวิจารณญาณ ผู้การมีความคิดสร้างสรรค์ ทำงานแบบร่วมมือ ใช้เทคโนโลยีและนวัตกรรมในการสื่อสาร ให้เท่าทันยุคใหม่ ก้าวทันการเปลี่ยนแปลงของสังคม เพื่อการออกไปเผชิญโลกภายนอกที่มีการเปลี่ยนแปลงอย่างมีประสิทธิภาพ ซึ่งสอดคล้องกับไพฑูริย์ สีนลรัตน์ (2561) ที่ได้ให้มุมมองครูไทยในศตวรรษที่ 21 การเรียนรู้ของเด็กไทยจะต้อง สอนให้รู้จักคิดสร้างสรรค์

รู้จักร่วมกันวางแผน รู้จักคิดแยกแยะ และรู้จักนำบทเรียนมาประยุกต์ รู้จักวิจัย รู้จักค้นคว้า รู้จักสร้างผลงาน รู้จักวางแผนและประมวลผลเป็น พอสสรุปเนื้อหาได้ 7 ประการประกอบด้วย

1. สร้างและบูรณาการความรู้ได้ ครูจะต้องสามารถบูรณาการความรู้ต่าง ๆ ที่มีนำมาใช้ในการสร้างสรรค์และพัฒนาองค์ความรู้ใหม่ ๆ ให้แก่เด็ก ๆ

2. มีความคิดวิเคราะห์และสร้างสรรค์ ครูจะต้องสอนให้เด็กมีทักษะกระบวนการคิด โดยสามารถคิดวิเคราะห์ในเรื่องต่าง ๆ และมีความคิดสร้างสรรค์ที่เป็นประโยชน์

3. มีวิสัยทัศน์และตักผลึกทางความคิดเพื่อแลกเปลี่ยนความคิดเห็นกับผู้เรียน ครูจะต้องเป็นคนมีวิสัยทัศน์ เน้นให้เด็กเกิดการเรียนรู้ โดยการส่งเสริมการเรียนรู้แบบผู้เรียนเป็นสำคัญ เพื่อให้เด็กตักผลึกทางความคิดได้ด้วยตัวเอง และมีโอกาสแลกเปลี่ยนความคิดเห็นระหว่างกัน

4. ครูต้องรู้และเข้าใจเทคโนโลยีใหม่ มีทักษะใหม่ ๆ พร้อมทั้งชี้แนะข้อดีข้อเสียให้ผู้เรียนได้ ครูจะต้องสามารถใช้เทคโนโลยีส่งเสริมการเรียนรู้ได้หลากหลาย และสามารถชี้ให้เด็กเห็นถึงข้อดีข้อเสียและการใช้เทคโนโลยีต่าง ๆ อย่างเหมาะสม

5. มีทักษะการสอนเด็กให้เติบโตเต็มศักยภาพและสร้างผลงานใหม่ ๆ ครูจะต้องส่งเสริมการเรียนรู้ให้เด็กตามวัยและให้เด็กพัฒนาอย่างเต็มที่ตามศักยภาพของเด็กและเน้นให้เด็กเปลี่ยนจากเป็นผู้รับกลายเป็นผู้พัฒนาและสร้างสรรค์สิ่งใหม่

6. ต้องเข้มแข็งในจรรยาบรรณ คุณธรรม จริยธรรม และชักชวนให้คนอื่น ๆ ทำเพื่อสังคม ครูจะต้องยึดมั่นในจรรยาบรรณวิชาชีพ รักษาคุณธรรมจริยธรรมและเป็นบุคคลหนึ่งในสังคมที่ช่วยให้สมาชิกในสังคมนั้น ๆ มีแนวทางในการปฏิบัติตนเองและสังคมที่เหมาะสม

7. มีบทบาทนำด้านการสอนและวิชาชีพ พัฒนาคุณภาพของโรงเรียนและในวิชาชีพพร้อมกับผู้บริหารมากขึ้น ครูจะต้องมีบทบาทต่อการส่งเสริม พัฒนา และประเมินผลการเรียนรู้และวิชาชีพในโรงเรียนร่วมกับบุคลากร ผู้บริหารและชุมชน

แผนปฏิบัติการรายปี พ.ศ.2566 (2566 : 6) ได้กล่าวถึงครูศตวรรษที่ 21 การปรับโฉมบทบาท “ครู” ให้เป็นครูยุคใหม่ โดยปรับบทบาทจาก “ครูสอน” เป็น “โค้ช” หรือ “ผู้อำนวยการการเรียนรู้” ทำหน้าที่กระตุ้นสร้างแรงบันดาลใจ แนะนำวิธี เรียนรู้และวิธีจัดระเบียบการสร้างความรู้ ออกแบบกิจกรรม และสร้างนวัตกรรมการเรียนรู้ให้ผู้เรียน และมีบทบาทเป็นนักวิจัยพัฒนากระบวนการเรียนรู้ เพื่อผลสัมฤทธิ์ของผู้เรียน รวมทั้งปรับระบบการผลิตและพัฒนาครูตั้งแต่การดึงดูดคัดสรร ผู้มีความสามารถสูงให้เข้ามาเป็นครูคุณภาพ มีระบบการพัฒนา ศักยภาพและสมรรถนะครูอย่างต่อเนื่องครอบคลุมทั้งเงินเดือน เส้นทางสายอาชีพ การสนับสนุนสื่อการสอน และสร้างเครือข่ายพัฒนาครูให้มีการแลกเปลี่ยนเรียนรู้ระหว่างกัน รวมถึงการพัฒนาครูที่มีความเชี่ยวชาญด้านการสอนมาเป็นผู้สร้างครูรุ่นใหม่อย่างเป็นระบบ และวัดผลงานจากการพัฒนาผู้เรียนโดยตรง

ลัดดาวลัย สอิ่งทอง และ วัชรภัทร เดชะวัฒน์ศิริดำรง (2564 : 73-86) ได้กล่าวถึงครูศตวรรษที่ 21 ผู้บริหารสถานศึกษาให้ความสำคัญกับการพัฒนาทักษะการจัดการเรียนรู้ของครูในศตวรรษที่ 21 โดยการส่งเสริมสนับสนุนให้ครูผู้สอนได้รับการพัฒนาเกี่ยวกับการจัดการเรียนการสอนให้สอดคล้องกับการเรียนรู้ในศตวรรษที่ 21 เพื่อให้เกิดประสิทธิภาพส่งผลให้ผู้เรียนได้บรรลุเป้าหมายอย่างเต็มศักยภาพ

แผนปฏิบัติการระยะ 5 ปี พ.ศ. 2566 - 2570 ของคุรุสภา รัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พ.ศ.2560 มาตรา 258 จ. ด้านการศึกษา (1) (3) และ (4) บัญญัติให้รัฐมีหน้าที่ดำเนินการให้เด็กเล็กได้รับการดูแลและพัฒนาก่อนเข้ารับการศึกษา เพื่อพัฒนาร่างกาย จิตใจ วินัย อารมณ์ สังคม และสติปัญญา ให้สมกับวัย ให้มีกลไก และระบบการผลิต คัดกรองและพัฒนาผู้ประกอบวิชาชีพครูและอาจารย์ ให้ได้ผู้มีจิตวิญญาณของความเป็นครู มีความรู้ความสามารถอย่างแท้จริง

วิจารณ์ พาณิช (2555 : 67-68) กล่าวว่าครูในศตวรรษที่ 21 เปลี่ยนจากการเป็น Coach เป็นผู้กำกับการเรียนรู้ เพื่อให้เด็กที่เรียนรู้อย่างผิวเผินไปสู่การรู้จริง เปลี่ยนจากสอนวิชาไปสู่พัฒนาครบด้าน เปลี่ยนจากรู้วิชาไปมีทักษะครูเปลี่ยนจากการเป็นผู้รู้เป็นนักเรียนและผู้เรียนและเปลี่ยนจากครูผู้รอบรู้วิชาเป็นผู้กำกับ การเรียนรู้ของศิษย์เป็นสิ่งสำคัญที่สุดโดยครูต้องมีทักษะด้านการฝึกเป็นโค้ช เป็นผู้อำนวย การสร้าง รู้จริง (Mastery) พัฒนาครบด้านมีทักษะเป็นนักเรียนและผู้กำกับการเรียนรู้ของตน

จะเห็นได้ว่า ครูไทยในยุคศตวรรษ 21 นั้น การสร้างให้ผู้เรียนเป็นนักคิดและนักพัฒนา ถือเป็นหัวใจหลักในการส่งเสริมการเรียนรู้ ซึ่งเป็นไปตามยุคสมัยที่เปลี่ยนแปลงไป ครูจะเป็นผู้สอนอย่างเดียวเหมือนเมื่อก่อนไม่ได้ ครูจะต้องให้นักเรียนรู้ด้วยตนเอง คิดวิเคราะห์ สังเคราะห์ให้ได้ โดยที่ครูออกแบบการเรียนรู้เป็นผู้แนะนำ เป็นผู้อำนวยความสะดวกสร้างรู้จริง ทั้งนี้เพื่อให้นักเรียนสามารถสร้างสรรค์ พัฒนาองค์ความรู้ได้ด้วยตัวเอง ซึ่งการสร้างสรรคด้วยตัวเองนี้คือแนวทางสำคัญแห่งศตวรรษที่ 21 รวมถึงการพัฒนาครูที่มีความเชี่ยวชาญด้านการสอนมาเป็นผู้สร้างครุรุ่นใหม่อย่างเป็นระบบ และวัดผลงานจากการพัฒนาผู้เรียนโดยตรง

บทบาทครูในศตวรรษที่ 21

บทบาทครูในศตวรรษที่ 21 ตามนโยบายของคณะรัฐมนตรี พลเอกประยุทธ์ จันทร์โอชา นายกรัฐมนตรี การปฏิรูปกระบวนการเรียนรู้และการพัฒนาศักยภาพของคนไทยทุกช่วงวัย ปรับรูปแบบ การเรียนรู้และการสอนเพื่อพัฒนาทักษะ และอาชีพของคนทุกช่วงวัยสำหรับศตวรรษที่ 21 โดยปรับ โครงสร้างหลักสูตรการศึกษา ให้ทันสมัย มีการนำเทคโนโลยีและการเรียนรู้ ผ่านประสบการณ์จริงเข้ามา มีส่วนในการจัดการเรียนการสอน และปรับระบบดึงดูด การคัดเลือก การผลิตและพัฒนาครูที่นำไปสู่ การมีครูสมรรถนะสูง เป็นครูยุคใหม่ที่สามารถออกแบบและจัดระบบการสร้างความรู้สร้างวินัย กระตุ้น และสร้างแรงบันดาลใจ เปิดโลกทัศน์มุมมองของเด็กและครูด้วยการสอนในเชิงแสดงความคิดเห็นให้มากขึ้น

ควบคู่กับหลักการทางวิชาการ (แผนปฏิบัติการระยะ 5 ปี พ.ศ. 2566-2570, 2566) โดยมุ่งเน้นผู้เรียนให้มีทักษะการเรียนรู้และมีใจใฝ่เรียนรู้ตลอดเวลา มีการออกแบบระบบการเรียนรู้ใหม่ การเปลี่ยนบทบาทครูการเพิ่มประสิทธิภาพระบบบริหารจัดการศึกษา การพัฒนาระบบการเรียนรู้ตลอดชีวิต การสร้างความตื่นตัว ครูตระหนักถึงบทบาท ความรับผิดชอบ

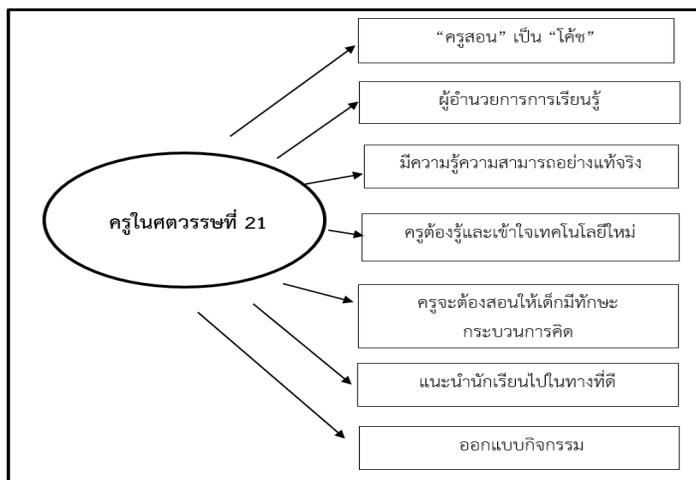
คณะ อ่อนนาง (2561 : 133) ได้กล่าวถึง บทบาทครูในศตวรรษที่ 21 มีการเปลี่ยนแปลงไป ห้องเรียนมีการเปลี่ยนแปลง กระบวนถ่ายถอดความรู้มีการเปลี่ยนแปลงไป บทบาทครูในศตวรรษที่ 21 ต้องยึดผู้เรียนเป็นศูนย์กลางต้องเข้าใจรูปแบบการเรียนรู้ของผู้เรียนว่าผู้เรียน ครูต้องเปลี่ยนบทบาทจากการสอน จากการบอกความรู้ เป็นผู้อำนวยความสะดวกทำหน้าที่เสมือนโค้ชในการพานักเรียนไปสู่เป้าหมาย คือ ทักษะแห่งศตวรรษที่ 21

พระครูสุตวรรธมกิจ (2563 : 19-20) ได้กล่าวถึง บทบาทครูในศตวรรษที่ 21 ครูไทยยังเป็นคนที่มีความสำคัญต่อการศึกษาของชาติ เพื่อให้การจัดการเรียนรู้เกิดประสิทธิภาพต่อครูและเกิดผลสัมฤทธิ์ต่อผู้เรียน ครูจึงต้องพัฒนาตนเองให้มีสมรรถนะของการเป็นครูไทยมืออาชีพด้วยความมีจิตวิญญานของความเป็นครูและสร้างแรงบันดาลใจพัฒนาตนเองให้มีความเป็นครูที่ทันสมัยทันเหตุการณ์ อยู่อย่างสม่ำเสมอ

ประสาธ เนืองเฉลิม (2563 : 16-24) ได้กล่าวถึง ครูในศตวรรษที่ 21 นี้ จะช่วยให้ครูได้เข้าใจในวิถีของการเปลี่ยนแปลงทั้งทั้งความรู้ รูปแบบ วิธีการ แต่เหนือสิ่งอื่นใดครูต้องบรรลุซึ่งศักยภาพแห่งตนว่ามีความรู้ ความสามารถ และเป็นบุคคลแห่งการเรียนรู้ ก่อนที่จะช่วยให้ผู้เรียนบรรลุศักยภาพของตนเองเช่นกัน เมื่อครูเปลี่ยนแปลงและปรับตัวให้เท่าทันแล้วย่อมบ่มเพาะให้ผู้เรียนเป็นบุคคลแห่งการเรียนรู้ รู้จักนำเครื่องมือ วิธีการ และทักษะการเรียนรู้ที่จำเป็นมาใช้ในการดำรงชีวิตได้อย่างปกติสุข

บทบาทครูในศตวรรษที่ 21 ไม่ใช่บทบาทครูในศตวรรษที่ 20 หรือบทบาทครูในศตวรรษที่ 19 ที่เตรียมคนออกไปทำงานในสายพานการผลิตในยุคอุตสาหกรรม การศึกษาในศตวรรษที่ 21 ต้องเตรียมคนออกไปเป็นคนที่ใช้ความรู้ (knowledge worker) และเป็นบุคคลพร้อมเรียนรู้ (learning person) ไม่ว่าจะประกอบสัมมาชีพใด มนุษย์ในศตวรรษที่ 21 ต้องเป็นบุคคลพร้อมเรียนรู้ และเป็นคนที่ทำงานที่ใช้ความรู้ แม้จะเป็นชานวนาหรือ เกษตรกรก็ต้องเป็นคนที่พร้อมเรียนรู้ และเป็นคนที่ใช้ความรู้ ดังนั้น ทักษะสำคัญที่สุดของศตวรรษที่ 21 จึงเป็นทักษะของการเรียนรู้ (learning skills)

องค์ความรู้ใหม่

ภาพที่ 1 องค์ความรู้ใหม่

เอกสารอ้างอิง

- คะณยะ อ่อนนาง. (2561). บทบาทครูในศตวรรษที่ 21 กับการเรียนการสอนแบบ Active Learning. เชียงใหม่: มหาวิทยาลัยราชภัฏเชียงใหม่.
- ประสาธต์ เนื่องเฉลิม. (2563). ครูในศตวรรษที่ 21. *วารสารมนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์มหาวิทยาลัยมหาสารคาม*, 39(1), 16-24.
- พระครูสุตวรธรรมกิจ. (2563). การพัฒนาครูไทยสู่ศตวรรษที่ 21. *วารสารบัณฑิตศึกษาเกษตรปริทรรศน์*, 5(2), 19-20.
- ไพฑูริย์ สีนลาร์ตัน. (2561). ครูในศตวรรษที่ 21 ต้องมีคุณลักษณะอย่างไร. สืบค้นเมื่อ 16 สิงหาคม 2566, จาก <https://www.truelookpanya.com/education/content/68571/-teaartedu-tearttea-tearttea->
- ลัดดาวัลย์ สะอึ้งทอง และ วัชรภัทร เดชะวัฒนศิริดำรง. (2564). แนวทางการพัฒนาทักษะการจัดการเรียนรู้ของครูในศตวรรษที่ 21 สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสุพรรณบุรี เขต 1. *วารสารการบริหารนิติบุคคลและนวัตกรรมท้องถิ่น*, 7(2), 73-86.
- วิจารณ์ พานิช. (2555). วิธีสร้างการเรียนรู้เพื่อศิษย์ในศตวรรษที่ 21. กรุงเทพฯ: มูลนิธิสดศรี-สฤษดิ์วงศ์.
- สำนักงานเลขาธิการคุรุสภา. (2566). แผนปฏิบัติการระยะ 5 ปี พ.ศ. 2566-2570. สืบค้นเมื่อ 16 สิงหาคม 2566, จาก <https://www.ksp.or.th/2023/03/07/42791/>